

KAZNENI POSTUPCI ZBOG KAZNENIH DJELA RATNIH ZLOČINA POČINJENIH NA PODRUČJU DUBROVNIKA I OKOLICE

Zbog kaznenih djela ratnih zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske (dalje u tekstu: OKZRH), kaznenih djela ratnih zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZRH te kaznenih djela uništavanja kulturnih i povijesnih spomenika iz članka 130. OKZRH, počinjenih na području grada Dubrovnika i šireg dubrovačkog primorja, Županijsko državno odvjetništvo u Dubrovniku podiglo je veći broj optužnica te je dio okrivljenika osuđen zbog navedenih kaznenih djela. S obzirom na izmjene Zakona o primjeni Statuta međunarodnog kaznenog suda i progonu za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, optužnice podignute pred Županijskim sudom u Dubrovniku ustupljene su, sukladno odredbama navedenog Zakona, na nadležno postupanje Županijskom sudu u Splitu, kao jednom od četiri specijalizirana suda u Republici Hrvatskoj za suđenja u predmetima zbog kaznenih djela ratnih zločina. Ujedno, pred Međunarodnim kaznenim tribunalom za bivšu Jugoslaviju (dalje u tekstu: MKSJ) vođeno je nekoliko postupka protiv visokih vojnih zapovjednika JNA također zbog kaznenih djela ratnih zločina počinjenih na području Dubrovnika. Podatke o optužnicama i vođenim kaznenim postupcima dajemo kako slijedi.

A) KAZNENI POSTUPCI ŽUPANIJSKOG DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA U DUBROVNIKU I ŽUPANIJSKOG DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA U SPLITU

1. ISTRAGA

1. Županijsko državno odvjetništvo u Dubrovniku podnijelo je Županijskom sudu u Dubrovniku 23. studenog 1992. istražni zahtjev te zahtjev za proširenje istrage od 7. travnja 1999., protiv 9 okrivljenika zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. OKZRH. Istraga je u prekidu od 16. srpnja 2015. zbog nedostupnosti okrivljenika pravosudnim tijelima Republike Hrvatske.

Naime, postoji osnovana sumnja da su od 1. listopada 1991. do 2. srpnja 1992. u sabirnom logoru „Morinje“ u koji su bili dovodeni i protupravno zatvarani civili i ratni zarobljenici s dubrovačkog područja, protivno pravilima međunarodnog prava, jedan osumnjičenik kao zapovjednik, a ostali kao čuvari na navedenom logoru, izdavali i provodili naredbe da se prema zatvorenicima nečovječno postupa pa su zatvorene osobe pretučene, smještane u samice ili u zajedničke barake u kojima su morali sjediti okrenuti zidu, ograničavali im zadovoljavanje osnovnih fizičkih potreba, izvrgavali ih dugotrajnim ispitivanjima i maltretiranjima, prisiljavali pjevati četničke pjesme te na međusobnu tučnjavu, uskratili ili neadekvatno i nepravodobno pružali im medicinsku pomoć, uslijed kojih postupanja je nastupila smrt nekolicine zatvorenika, a više ih je teško ili lakše ozlijeđeno.

U odnosu na šestoricu osumnjičenika, Županijsko državno odvjetništvo u Dubrovniku dostavilo je u ožujku 2007. godine podatke iz navedenog predmeta Vrhovnom državnom tužilaštvu Crne Gore, budući je utvrđeno kako ti osumnjičenici imaju prebivalište i državljanstvo Crne Gore i ne mogu biti izručeni Republici Hrvatskoj, a na temelju odredbi Sporazuma o suradnji i progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida koje je Državno odvjetništvo Republike Hrvatske zaključilo s Vrhovnim državnim tužilaštvom Crne Gore od 28. srpnja 2006.

U odnosu na ove osumnjičenike u Crnoj Gori je provedena istraga te je Vrhovno državno tužilaštvo Crne Gore protiv njih 15. kolovoza 2008. podiglo optužnicu zbog ratnih zločina počinjenih u logoru Morinj. Nakon provedenog postupka Viši sud u Podgorici donio je 31. srpnja 2013. presudu kojom je četvoricu bivših rezervista JNA proglasio krivima zbog kaznenih djela ratnih zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZRH počinjenih u Morinju, osudivši ih na ukupno 12 godina zatvora.

2. OPTUŽNICE

2.1. Županijsko državno odvjetništvo u Dubrovniku podiglo je 10. studenog 2009. optužnicu protiv 10 okrivljenika zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH i kaznenog djela uništavanja kulturnih i povijesnih spomenika iz članka 130. istog Zakona

Okrivljeniku J.C. stavlja se na teret da je od 1. listopada 1991. do 5. listopada 1991. u Kifinom Selu-Bosna i Hercegovina, u činu general potpukovnika, kao zapovjednik 2. Operativne grupe bivše JNA formirane u srpnju 1991. godine od strane Generalštaba bivše JNA, s ciljem da se s područja Bosne i Hercegovine i Crne Gore napadne i okupira područje Republike Hrvatske od Prevlake do rijeke Neretve i taj teritorij pripoji tzv. "Velikoj Srbiji", sa štabom 2. Operativne grupe izradio plan napada na šire dubrovačko područje, a zatim naredio podređenim jedinicama da prema planu odobrenom od strane Generalštaba 1. listopada 1991., s područja Bosne i Hercegovine i Crne Gore, istovremeno napadnu šire Dubrovačko područje. Tako su podređene mu jedinice 1. listopada 1991. započele snažne topničke i minobacačke napade po naseljima uz granicu Republike Hrvatske kojom akcijom je zapovijedao do 5. listopada 1991., do kada su njemu podređene postrojbe djelomično okupirale Konavle i Dubrovačko primorje. Nadalje, tereti se da, iako se obilazeći napadnuta i okupirana područja uvjerio da njemu podređene postrojbe prekomjerno i bez izbora cilja artiljerijskim oružjem i minobacačima granatiraju naseljena mjesta, ubijaju civilno stanovništvo, zatvaraju ga, maltretiraju i tjeraju u bijeg, a po ulasku u naseljena mjesta ruše civilne, kulturne i gospodarske objekte, pljačkaju ih i pale te tako postupaju protivno odredbama međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, premda je bio dužan, nije poduzeo ništa da se to nedopušteno ponašanje spriječi i počinitelji kazne već je takvim ponašanjem to podržavao, pristajući da njemu podređene vojne postrojbe nastave s takvim postupanjem i pristajući na posljedice. Slijedom toga, pripadnici njemu podređenih postrojbi na terenu u naznačenom vremenu iz vatrenog oružja, iz borbenih zrakoplova, vojnih brodova te artiljerijskog i pješačkog oružja ubili su 12 civila te djelomično razrušili, zapalili i opljačkali mjesta Vitaljinu, Đuriniće, Molunat, Mikulići, Pločice, Palje Brdo, Zastolje, Vodovađa, Dubravka, Ljuta, Gruda, Poljice, Radovčići, Popovići, Komaji, Slano, Kuna, Lovorno počinivši štetu velikih razmjera te iz istih protjerali 3458 stanovnika.

Okrivljeniku M.R. stavlja se na teret da je od 6. listopada 1991. do 12. listopada 1991. u Kifinom Selu-Bosna i Hercegovina, u činu general potpukovnika, kao zapovjednik 2. Operativne grupe bivše JNA formirane u srpnju 1991. godine od strane Generalštaba bivše JNA, s ciljem da se s područja Bosne i Hercegovine i Crne Gore napadne i okupira teritorij Republike Hrvatske od Prevlake do rijeke Neretve i taj teritorij pripoji tzv. "Velikoj Srbiji", naredio podređenim jedinicama da prema postojećem planu odobrenom od strane Generalštaba bivše JNA nastave s borbenim djelovanjem i daljnjim zauzimanjem Konavala i dubrovačkog primorja i šireg područja oko grada Dubrovnika, što su njemu podređene jedinice i učinile. Nadalje, tereti se da, iako se obilazeći napadnuta i okupirana područja uvjerio da njemu podređene postrojbe prekomjerno i bez izbora cilja artiljerijskim oružjem i

minobacačima granatiraju naseljena mjesta, ubijaju civilno stanovništvo, zatvaraju ga, maltretiraju i tjeraju u bijeg, a po ulasku u naseljena mjesta ruše civilne, kulturne i gospodarske objekte, pljačkaju ih i pale te da postupaju protivno odredbama međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, premda je bio dužan, nije poduzeo ništa da se takvo nedopušteno ponašanje spriječi i počinitelji kazne, već je takvim svojim ponašanjem to podržavao, pristajući da njemu podređene vojne postrojbe nastave s takvim postupanjem i pristajući na posljedice. Tako su pripadnici njemu podređenih postrojbi na terenu u naznačenom vremenu iz vatrenog oružja, iz borbenih zrakoplova, vojnih brodova te artiljerijskog i pješačkog oružja ubili 16 civila te djelomično razrušili, zapalili i opljačkali mjesta Mihanići, Pridvorje, Drvenik, Gabrile, Uskoplje, Čilipe, Močići, Zvekovica, Osojnik, Dubravica, počinivši štetu velikih razmjera te iz tih mjesta protjerali 2337 stanovnika

Okrivljeniku P.S. stavlja se na teret da je od 13. listopada 1991. do 26. listopada 1992. u Trebinju-Bosna i Hercegovina, u činu general potpukovnika, kao zapovjednik 2. Operativne grupe bivše JNA i 4. Vojne oblasti bivše JNA formirane od strane Generalštaba bivše JNA, s ciljem da se s područja Bosne i Hercegovine i Crne Gore napadne i okupira područje Republike Hrvatske od Prevlake do rijeke Neretve i pripoji ga tzv. "Velikoj Srbiji", naredio podređenim postrojbama da prema postojećem planu odobrenom od strane Generalštaba bivše JNA nastave s borbenim djelovanjem i zauzimanjem Konavala, Župe Dubrovačke, Dubrovačkog primorja, područja doline Neretve i šireg područja grada Dubrovnika, što su iste i učinile. Nadalje, tereti se da je, premda se obilazeći napadnuta i okupirana područja uvjerio da njemu podređene postrojbe prekomjerno i bez izbora cilja artiljerijskim oružjem, minobacačima, zrakoplovstvom i vojnim brodovima granatiraju naseljena mjesta, ubijaju civilno stanovništvo, zatvaraju ga, maltretiraju i tjeraju u bijeg, a po ulasku u naseljena mjesta ruše civilne, kulturne i gospodarske objekte, pljačkaju ih i pale te da postupaju protivno odredbama međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, iako je bio dužan, nije poduzeo ništa da se takvo nedopušteno ponašanje spriječi i počinitelji kazne, već je takvim svojim ponašanjem to podržavao. Time je pristao da njemu podređene vojne postrojbe nastave s takvim postupanjem i na posljedice takvog ponašanja pa su tako za sada nepoznati pripadnici njemu podređenih postrojbi, na terenu, u naznačenom vremenu, vatrenim oružjem iz zrakoplova, s vojnih brodova te artiljerijskim i pješačkim oružjem ubili 86 civila te djelomično razrušili, zapalili i opljačkali mjesta Smokovljani, Ošlje, Banići, Podimoč, Trnovica, Točionik, Lisac, Visočani, Smokvina, Doli, Čepikuće, Rudine, Komolac, Mokošica, Šumet, Pobrežje, Petrovo Selo, Zaton, Orašac, Brsečine, Gromača, Kliševo, Mrčevo, Bosanka, Žarkovica, Brgat, Župu dubrovačku, Soline, Plat, Obod, Cavtat, počinivši štetu velikih razmjera te iz istih protjerali 13000 stanovnika, potpuno uništili Zračnu luku Čilipi i iz iste otuđili opreme i vozila u protuvrijednosti 10.500,000,00 DEM, a iz ACI marine u Komolcu otuđili i odveli u Crnu Goru 40 jahti te na desetine plovila spalili.

Okrivljeniku M.J. stavlja se na teret da je od 8. listopada 1991. do 8. svibnja 1992., u Kumboru, Republika Crna Gora i Kugarima, u činu viceadmirala, kao zapovjednik 9. Vojno pomorskog sektora u sastavu 2. Operativne grupe bivše JNA i 4. Vojne oblasti bivše JNA koja je od strane Generalštaba JNA formirana u cilju da se s područja Bosne i Hercegovine i Crne Gore napadne i okupira područje Republike Hrvatske od Prevlake do rijeke Neretve i taj teritorij pripoji tzv. "Velikoj Srbiji", izdavao zapovjedi podređenim jedinicama u sastavu 9. Vojno pomorskog sektora da prema postojećem planu 2. Operativne grupe bivše JNA napadaju dijelove Konavala od Jadranske magistrale do mora i Župu Dubrovačku, zaleđe grada Dubrovnika, Rijeku Dubrovačku, Mokošicu, te Dubrovačko primorje do Zatona. Nadalje, tereti se da, iako je obilazio napadnuta i okupirana područja i uvjerio se da njemu podređene postrojbe prekomjerno i bez izbora cilja artiljerijskim oružjem i minobacačima

granatiraju naselja i ubijaju civilno stanovništvo, zatvaraju ga, maltretiraju i tjeraju u bijeg, a po ulasku u naseljena mjesta ruše civilne, kulturne i gospodarske objekte, pljačkaju ih i pale te da postupaju protivno odredbama međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, premda je bio dužan, nije poduzeo ništa da se takvo nedopušteno ponašanje spriječi i počinitelji kazne. Na taj je način takvim svojim ponašanjem to podržavao i pristao da njemu podređene vojne postrojbe nastave s takvim postupanjem, pristajući na posljedice pa su tako pripadnici podređenih mu postrojbi, na terenu, u naznačenom vremenu, iz vatrenog oružja, s vojnih brodova te artiljerijskog i pješačkog oružja ubili 56 civila te djelomično razrušili, zapalili i opljačkali mjesta Komolac, Mokošica, Šumet, Pobrežje, Petrovo Selo, Zaton, Orašac, Gromača, Kliševo, Mrčevo, Bosanka, Žarkovica, Brgat, Župu dubrovačku, Soline, Plat, Obod, Cavtat, počinivši štetu velikih razmjera te iz istih protjerali 8917 stanovnika, iz ACI marine u Komolcu otuđili i odveli u Crnu Goru 40 jahti dok su na desetine plovila spalili.

Okrivljeniku B.S. stavlja se na teret da je od 4. listopada do 21. listopada 1991. u mjestu Debelo Brdo, Bosna i Hercegovina, u činu general majora, kao zapovjednik 2. Taktičke grupe bivše JNA formirane u rujnu 1991. godine, i koja je bila u sastavu 2. Operativne grupe bivše JNA, u cilju da se s područja Bosne i Hercegovine i Crne Gore napadne i okupira područje Republike Hrvatske od Prevlake do rijeke Neretve i taj teritorij pripoji tzv. "Velikoj Srbiji", izdavao zapovjedi podređenim jedinicama da prema postojećem planu 2. Operativne grupe bivše JNA napadaju dijelove Konavala od Jadranske magistrale do granice s Bosnom i Hercegovinom. Dalje, tereti se da, iako je obilazio napadnuta i okupirana područja i uvjerio se da njemu podređene postrojbe prekomjerno i bez izbora cilja artiljerijskim oružjem i minobacačima granatiraju naselja i ubijaju civilno stanovništvo, zatvaraju ga, maltretiraju i tjeraju u bijeg, a po ulasku u naseljena mjesta ruše civilne, kulturne i gospodarske objekte, pljačkaju ih i pale te da postupaju protivno odredbama međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, premda je bio dužan, nije poduzeo ništa da se takvo nedopušteno ponašanje spriječi i počinitelji kazne, već je takvim svojim ponašanjem to podržavao. Tako je i pristao da njemu podređene vojne postrojbe nastave s takvim postupanjem, pristajući na posljedice, pa su pripadnici njemu podređene postrojbi na terenu, u naznačenom vremenu, iz artiljerijskog i pješačkog oružja ubili 10 civila te djelomično razrušili, zapalili i opljačkali mjesta Ljuta, Gruda, Zastolje, Kuna, Komaje, Lovorno, Pridvorje, Mihanići, Drvenik, Gabriele, Uskoplje, Čilipe, Močiće, Zvekovicu, Obod, Duba, Plat, počinivši štetu velikih razmjera, te iz istih protjerali 3649 stanovnika, potpuno uništili Zračnu luku Čilipi i iz iste otuđili opreme i vozila u vrijednosti protuvrijednosti 10.500,000,00 DEM.

Okrivljenicima O.V. i R.K. stavlja se na teret da su od 1. listopada 1991. do početka mjeseca lipnja 1992. godine, u mjestu Veličani i Cerovac u Bosni i Hercegovini, i to O.V. u činu pukovnika, kao komandant 472. mtbr bivše JNA, a R.K. u činu majora, kao načelnik štaba, odnosno zamjenik komandanta iste brigade koja je od 1. listopada 1991. do 25. listopada 1991. bila neposredno podčinjena 2. Operativnoj grupi bivše JNA, u cilju da se s područja Bosne i Hercegovine i Crne Gore napadne i okupira područje Republike Hrvatske od Prevlake do rijeke Neretve, i taj teritorij pripoji tzv. "Velikoj Srbiji", a od 25. listopada do 20. studenog 1991. pod komandom 9. vojno pomorskog sektora, te nakon toga pod komandom 2. korpusa (Podgoričkog) bivše JNA, izdavalu zapovjedi podređenim jedinicama da prema zapovijedi 2. Operativne grupe bivše JNA, odnosno 9. Vojno pomorskog sektora bivše JNA, napadaju dijelove dubrovačkog zaleđa iz pravca Trebinja prema Brgatu, Dubrovniku, Mokošici i Zatonu. Terete se i da, iako su obilazili napadnuta i kasnije okupirana područja i uvjerali se da njima podređene postrojbe prekomjerno i bez izbora cilja artiljerijskim oružjem i minobacačima granatiraju naselja, ubijaju civilno stanovništvo, zatvaraju ga, maltretiraju i

tjeraju u bijeg, a po ulasku u naseljena mjesta ruše civilne, kulturne i gospodarske objekte, pljačkaju ih i pale te da postupaju protivno odredbama međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, premda su bili dužni, nisu poduzeli ništa da se takvo nedopušteno ponašanje spriječi i počinitelji kazne, već su takvim svojim ponašanjem to podržavali. Time su pristali da njima podređene vojne postrojbe nastave s takvim postupanjem, pristajući i na posljedice pa su tako pripadnici njima podređenih postrojbi na terenu, u naznačenom vremenu, iz artiljerijskog i pješačkog oružja ubili 65 civila te djelomično razrušili, zapalili i opljačkali mjesta Komolac, Mokošica, Šumet, Pobrežje, Petrovo Selo, Zaton, Orašac, Gromača, Kliševo, Mrčevo, Bosanka, Žarkovica, Brgat, počinivši štetu velikih razmjera te iz istih protjerali 3007 stanovnika.

Okrivljeniku V.K. stavlja se na teret da je 6. prosinca 1991., u činu kapetana I klase, kao komandant 3. bataljuna 472. motorizirane brigade bivše JNA, neposredno podčinjenog 9. vojno pomorskom sektoru pod zapovjedništvom admirala M.J., za vrijeme dok su jedinice u sastavu 2. Operativne grupe bivše JNA napadale i djelomično okupirale dubrovačko područje, sve u cilju pripojenja područja Republike Hrvatske od Prevlake do rijeke Neretve tzv. "Velikoj Srbiji", protivno odredbama međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, naredio podređenim jedinicama da sa uzvišenja Žarkovica i drugih lokacija iznad Dubrovnika izvrše artiljerijski i minobacački napad na grad Dubrovnik i povijesnu jezgru Starog grada Dubrovnika, koja je kao cjelina pod zaštitom UNESCO-a, kao odmazdu za pogibiju njegovih vojnika prilikom pokušaja osvajanja tvrđave Srđ. U napadu su podređene mu jedinice ispalile tisuće granata na grad Dubrovnik, a više stotina granata na povijesnu jezgru Starog grada, u čemu je i sam okrivljenik sudjelovao, ispalivši više projektila iz ručnih bacača, kojom prilikom su od artiljerijskog i minobacačkog bombardiranja tog dana u povijesnoj jezgri Dubrovnika poginula 2 civila, u ostalim predjelima Dubrovnika 11 civila, više civila je teško ranjeno, dok su u povijesnoj jezgri starog grada Dubrovnika-spomeniku nulte kategorije potpuno izgorjele palača u Ulici od Sigurate 1, palača u Ulici od Sigurate 2, palača Martinušić Sv. Josipa 1, palača u Ulici od Puča 11, palača u Ulici od Puča 16, palača Sorkočević u Ulici Miha Pracata 6, palača Đorđić-Maineri u Ulici Široka 5, djelomično oštećeni palača Sponza, Knežev dvor, palača Stay, palača Gučetić, kuća Bošković, palače u Ulici Miha Pracata broj 3 i 11, Franjevački samostan, Dominikanski samostan, crkva sv. Vlaha, crkva Sigurate, Katedrala, Samostan sv. Klare, Samostan sv. Marije s crkvom, Pravoslavna crkva, Sinagoga i crkva sv. Josipa, a više stotina kuća i objekata je oštećeno.

Okrivljeniku M.Z. stavlja se na teret da je 6. prosinca 1991., u činu kapetana bojnog broda, kao načelnik štaba 9. Vojno pomorskog sektora bivše JNA, kojem je bio podređen 3. bataljun 472. motorizirane brigade, s komandantom navedenog bataljuna kapetanom I klase V.K., za vrijeme dok su jedinice u sastavu 2. Operativne grupe bivše JNA napadale i djelomično okupirale dubrovačko područje, sve u cilju pripojenja područja Republike Hrvatske od Prevlake do rijeke Neretve tzv. "Velikoj Srbiji", bio prisutan na borbenom položaju Žarkovica neposredno iznad Dubrovnika kad su po naređenju V.K. njemu podređene jedinice izvršavale artiljerijski i minobacački napad na grad Dubrovnik i povijesnu jezgru Starog grada, koja je kao cjelina pod zaštitom UNESCO-a. Nadalje, tereti se da, iako se uvjerio da se po naređenju V.K. bez ikakvog povoda granatira šire područje grada Dubrovnika i povijesne jezgre Staroga grada Dubrovnika, ubija civilno stanovništvo i ruše spomenici kulture te da se postupa protivno odredbama međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, premda je morao i mogao, nije poduzeo ništa da takvo nedopušteno ponašanje okrivljenog V.K. spriječi, već je takvim svojim ponašanjem to podržavao, pristajući da njemu podređene vojne postrojbe nastave s takvim postupanjem i pristajući na posljedice artiljerijskog i minobacačkog bombardiranja Dubrovnika i Starog grada, uslijed čega su u povijesnoj jezgri

grada Dubrovnika poginula 2 civila, a u ostalim predjelima Dubrovnika 11 civila, više civila je teško ranjeno dok su u povijesnoj jezgri starog grada Dubrovnika-spomeniku nulte kategorije potpuno izgorjele palača u Ulici od Sigurate 1, palača u Ulici od Sigurate 2, palača Martinušić Sv. Josipa 1, palača u Ulici od Puča 11, palača u Ulici od Puča 16, palača Sorkočević u Ulici Miha Pracata 6, palača Đorđić-Maineri u Ulici Široka 5, djelomično oštećeni palača Sponza, Knežev dvor, palača Stay, palača Gučetić, kuća Bošković, palače u Ulici Miha Pracata broj 3 i 11, Franjevački samostan, Dominikanski samostan, crkva sv. Vlaha, crkva Sigurate, Katedrala, Samostan sv. Klare, Samostan sv. Marije s crkvom, Pravoslavna crkva, Sinagoga i crkva sv. Josipa, a više stotina kuća i objekata je oštećeno.

Okrivljeniku Z.G. stavlja se na teret da je od 1. listopada 1991. do 20. studenoga 1991., na dužnosti komandanta raketne topovnjače broj 403, koja je u sastavu imala više ratnih brodova, zajedno s kopnenim i zračnim jedinicama bivše JNA pod komandom 2. Operativne grupe formirane od Generalštaba JNA u mjesecu srpnju 1991., u cilju da se s područja Bosne i Hercegovine i Crne Gore napadne i okupira područje Republike Hrvatske od Prevlake do rijeke Neretve i taj teritorij pripoji tzv. "Velikoj Srbiji", koje jedinice su izvršile napad na područje Dubrovnika od granice s Republikom Crnom Gorom do Stona uključujući i sam grad Dubrovnik, protivno odredbama međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, naredio da se iz topova na navedenoj topovnjači ispali više tisuća granata kalibra 57 mm po naseljenim mjestima i to na područja od Ponte Oštro pa sve do Trstenog gađajući Cavtat, Župu dubrovačku, Zaton, Trsteno, hotel Croatiu, hotel Belveder, hotele Plakir, Tirena i Minčeta u kojima su se nalazile izbjeglice i šire područje grada Dubrovnika te sam Stari grad koji je kao cjelina pod zaštitom UNESCO-a, uslijed kojih napada je stanovništvo s ovog područja izbjeglo dok su mnogi civilni i gospodarski objekti kao i spomenici kulture pretrpjeli štete velikih razmjera, a veći broj civila je poginuo ili teško ozlijeđen.

2.2. Županijsko državno odvjetništvo u Splitu podiglo je 29. studenog 2012. optužnicu protiv S.Z. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske.

Optužnicom mu se stavlja na teret da je u vremenu od 5. do 7. listopada 1991. u činu majora, kao zapovjednik 3. motoriziranog bataljuna 5. motorizirane brigade bivše JNA, koji se nalazio u sastavu 2. Operativne grupe bivše JNA koja je u srpnju 1991. godine od strane Generalštaba bivše JNA formirana u cilju da se s područja Bosne i Hercegovine i Crne Gore napadne i okupira područje Republike Hrvatske od Prevlake do rijeke Neretve i pripoji tzv. "Velikoj Srbiji", nakon što je njegova jedinica zauzela i okupirala Čilipe, u kojima nije bilo pripadnika hrvatske vojske i policije i iz kojeg je zbog granatiranja izbjeglo civilno stanovništvo, radi odmazde zbog stradavanja dvojice vojnika u oružanom sukobu, suprotno odredbama međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, naredio pripadnicima 3. motoriziranog bataljuna da zapale Čilipe, što su oni učinili, zapalivši više od 90 obiteljskih kuća, gospodarskih i javnih objekata koji su u požarima potpuno uništeni.

2.3. Županijsko državno odvjetništvo u Dubrovniku podiglo je 3. rujna 2008. optužnicu protiv B.V. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH i kaznenog djela uništavanja kulturnih i povijesnih spomenika iz članka 130. istog Zakona.

Optužnicom mu se stavlja na teret da je u Trebinju, tijekom 1991. godine do 29. listopada 1995., kao osnivač i predsjednik Općinskog odbora Srpske demokratske stranke te visoki dužnosnik te stranke, predsjednik tzv. Srpske autonomne oblasti Hercegovina i

predsjednik kriznog i ratnog štaba općine Trebinje, djelujući individualno i u suradnji s R.K., u cilju stvaranja tzv. "Velike Srbije", okupacijom i pripajanjem dijelova područja Republike Hrvatske toj tvorevini, planirao, naložio, poticao i na drugi način pomogao u provođenju te ideje. Tereti se da je početkom rujna 1991. godine, na području općine Trebinje, naložio mobilizaciju teritorijalne obrane i formiranje jedinica specijalne policije kojima je popunjavao jedinice JNA, koje su 1. listopada 1991. s graničnog područja Hercegovine i Crne Gore istovremeno započele napad na Republiku Hrvatsku i do 26. listopada 1991. okupirale područje Republike Hrvatske od Prevlake do Stona, osim grada Dubrovnika kojeg su držali u potpunoj blokadi, i u kojim napadima i okupaciji dubrovačkog područja su postupali suprotno odredbama međunarodnog ratnog i humanitarnog prava tako da su u napadima namjerno i bezobzirno granatirali civilno stanovništvo, gospodarske, civilne i vjerske objekte i spomenike kulture, pri čemu je poginuo 91 civil, 200 civila je ranjeno, počinjena je ogromna šteta na gospodarskim i civilnim objektima, a hrvatsko stanovništvo natjerano na napuštanje tog područje, a u okupiranim mjestima su uništavali, palili i pljačkali gospodarske, civilne i vjerske objekte i imovinu civila te zatečene ljude neosnovano odvodili u logore Morinje i Bileća (ukupno 450 civila). Nadalje, stavlja mu se na teret da su podređene mu jedinice, u cilju zauzimanja grada Dubrovnika i protjerivanja njegovih stanovnika, bezobzirno granatirale povijesnu jezgru samog Grada koja je pod zaštitom UNESCO-a pa je tako na sami Grad ispaljeno nekoliko tisuća granata, koje su nanijele ogromnu štetu spomenicima unutar zidina, da bi nakon povlačenja JNA sa okupiranog područja 26. listopada 1992. kao predsjednik SAO Istočna Hercegovina, imajući potpunu ovlast i kontrolu nad oružanim snagama SAO Istočna Hercegovina, zajedno sa zapovjednim kadrom Hercegovačkog korpusa koji je već od svibnja mjeseca 1992. formiran kao dio vojnih jedinica Republike Srpske i koji je do tada s JNA sudjelovao u napadu na dubrovačko područje, naložio i proveo da Hercegovački korpus zauzme borbene linije prema Republici Hrvatskoj, naredivši da njemu podčinjene jedinice nastave s granatiranjem gospodarskih i civilnih objekata te civilnog stanovništva Dubrovnika i dubrovačkog područja koje je vršeno sve do 29. listopada 1995., a u kojem granatiranju je, pored nanesene materijalne štete, ubijeno 7 civila, 11 civila je teško ranjeno, a posebno je naložio granatiranje 3. kolovoza 1995. kojom prilikom je u Velikom Zatonu na kupanju smrtno stradalo 3 civila, a 3 ih je teško ranjeno.

2.4. Županijsko državno odvjetništvo u Dubrovniku podiglo je 8. lipnja 2010. optužnicu protiv R.G. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH.

Stavlja mu se na teret da je od 26. listopada 1992. do 29. listopada 1995., za vrijeme trajanja međunarodnog sukoba između regularnih oružanih snaga Republike Hrvatske i postrojbi Hercegovačkog korpusa vojske Republike Srpske na širem području Dubrovnika, i nastojanjima vojske Republike Srpske da nakon povlačenja bivše JNA s ovog područja Republike Hrvatske produlje agresiju i ponovno okupiraju dijelove Republike Hrvatske do lijeve obale rijeke Neretve, te radi odmazde zbog uspjeha Hrvatske vojske na drugim bojišnicama, kao visoki oficir Vojske Republike Srpske na dužnosti zapovjednika Hercegovačkog korpusa, sa zapovjednim ovlastima nad svim postrojbama u sastavu Hercegovačkog korpusa, postupao suprotno odredbama međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, naredivši da se sa šireg područja Trebinja u Bosni i Hercegovini, iz topničkih oruđa Hercegovačkog korpusa velikih kalibara i razornog djelovanja projektila, učestalo gađaju naseljena mjesta šireg područja grada Dubrovnika, od juga Konavala do Stona, gdje boravi civilno stanovništvo i gdje su smješteni civilni i gospodarski objekti, s namjerom ubojstva tamo zatečenih civila i razaranja imovine. Tako je u tim topničkim napadima ubijeno 7 civila te više civilnih osoba teško ranjeno, a na gospodarskim i civilnim objektima granatiranih

Cavtata, Oboda, Zvekovice, Čilipa, Grude, Gabrila, Močića, Ljute, Dunava, Uskopja, Komaja, Tušića, Mikulića, Đurinića, Dubravke, Karasovića, Popovića, Stravče, Pridvorja, Poljica, Brgata, Mandaljene, Buića, Mlina, Mokošice, Gromače, Zatona Velikog, Orašca, Slanog, samog grada Dubrovnika i drugih mjesta pričinjene su znatne materijalne štete.

2.5. Županijsko državno odvjetništvo u Dubrovniku podiglo je 30. prosinca 2011. optužnicu protiv N.V. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZRH.

Optužnicom ga se tereti da je tijekom druge polovice mjeseca prosinca 1991. godine, za vrijeme okupacije šireg područja Dubrovnika od strane JNA, u mjestu Gromača u Dubrovačkom primorju i Kuparima, u činu poručnika te vojske i na dužnosti zapovjednika jedinice vojne policije i istražitelja, šestoricu zarobljenih pripadnika rezervnog sastava Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske (dalje: MUP-a RH), protivno odredbama Ženevske konvencije o postupanju s ratnim zarobljenicima, naređivao vojnicima jedinice vojne policije kojom je zapovijedao da ih tuku, što su oni i činili, udarajući ih rukama i nogama, policijskim palicama i kundacima pušaka u tijelo i glavu, pri tome ih vrijeđajući, pljujući i prijeteći da će ih zaklati, a prilikom ispitivanja na isti ih način i osobno tukao te prijetio i vrijeđao, nanoseći im boli i teške patnje, uslijed čega je njihovo zdravlje trajno i teško narušeno.

2.6. Županijsko državno odvjetništvo u Splitu podiglo je 5. ožujka 2015. optužnicu protiv M.K. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZRH.

Optužnicom mu se stavlja na teret da je 5. listopada 1991., za vrijeme oružanog sukoba na području juga Republike Hrvatske, nakon što su kod mjesta Slano i Majkovi u Dubrovačkom primorju jedinice JNA zarobile osam pripadnika MUP-a RH, kao aktivni oficir JNA, u činu poručnika i na dužnosti zapovjednika voda vojne policije koji je imao zadaću preuzeti navedene ratne zarobljenike na području mjesta Zavala i dovesti ih do logora Bileća u Bosni i Hercegovini, postupao suprotno odredbama međunarodnog ratnog prava o postupanju s ratnim zarobljenicima. Naime, znajući za netrpeljivost pripadnika bivše JNA i lokalnog civilnog stanovništva područja preko kojeg su zarobljenici trebali biti prevezeni i da je omogućavanje pristupa vojnika i civila tim ratnim zarobljenicima i brutalnost potčinjenih mu vojnika ozbiljna opasnost za njihove živote i tjelesni integritet, iako je bio nazočan preprati, svjesno izložio ratne zarobljenike i nije spriječio izživljavanja drugih nad njima, pristajući na njihovo ozljeđivanje. Tako je dopustio da petoricu zarobljenih pripadnika MUP-a RH vezane i bespomoćne, u području Zavale, veći broj rezervista bjesomučno tuče te da podređeni mu pripadnici vojne policije na predjelu mosta preko rijeke Trebišnjice pretuku još jednog zarobljenika i u više navrata i na više mjesta dopustio zaustavljanje vozila s ratnim zarobljenicima da bi ih prikazivao kao trofeje, omogućivši njihovo daljnje maltretiranje. Tako su pripadnici vojne policije, u gostionicu nedaleko Trebinja, uveli jednog zarobljenika gdje ga je nepoznata ženska osoba oštricom sjekire udarila u glavu i više puta u tijelo te nogama kad je pao na tlo, dok je druga nepoznata civilna osoba ostale zarobljenike u tovarnom dijelu kamiona nasumično udarala ušicama sjekire, pri čemu je jednog zarobljenika zahvatila u predio kuka i rebara, a drugog u predio zgloba lijeve noge. Nadalje, tereti se da je za cijelo vrijeme preprate držao navedene ratne zarobljenike zavezane žicama i konopima i na podu tovarnog sanduka vozila kao i da nije spriječio potčinjene mu pripadnike vojne policije i da ih i sami tijekom prijevoza udaraju, sve do dolaska nedaleko Bileće i njihove predaje drugoj

jedinici JNA, a uslijed ovakvog maltretiranja zarobljenici su zadobili teške tjelesne ozljede, a neki i posljedično invaliditet.

3. PRESUDE

3.1. Županijski sud u Dubrovniku donio je 13. siječnja 1994. presudu (po optužnici Županijskog državnog odvjetništva u Dubrovniku od 18. siječnja 1993.) kojom je Ž.S. proglasio krivim zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH i kaznenog djela uništavanja kulturnih i povijesnih spomenika iz članka 130. istog Zakona i osudio ga na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 10 godina. Presuda je potvrđena presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 2. lipnja 1994.

Okrivljenik je proglašen krivim što je 6. prosinca 1991. kao zamjenik komandanta III. bataljuna pod zapovjedništvom V.K., i koji je bio zadužen za provođenje blokade grada Dubrovnika, suprotno odredbama međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, po načelu podjele posla i ustrojstva navedene jedinice, neposredno sudjelovao u pripremi i izvršenju topničkog napada na grad Dubrovnik i njegovu okolicu, tijekom kojeg su izdavana naređenja da se otvara vatra po spomenicima kulture, civilnim objektima i civilnom stanovništvu pa je u tijeku napada na područje Dubrovnika od Kantafiga do Svetog Jakova uključujući i područje Starog Grada, koji se nalazi pod zaštitom UNESCO-a, ispaljeno više tisuća projektila. Uslijed tih napada smrtno je stradalo 13 civila, teško je tjelesno ozlijeđeno 14 civila, lako je tjelesno ozlijeđeno 14 civila. Nadalje, proglašen je krivim što je, od otprilike tisuću ispaljenih granata na spomeničku jezgru Staroga grada na, od ukupno 824 objekta unutar zidina, oštećen 461 objekt, od kojih je 9 objekata potpuno izgorjelo, pri čemu su oštećeni objekti od posebne kulturno-povijesne vrijednosti te stotine stambenih objekata sa znatnijim oštećenjima krovništa i konstrukcije, od 9 izgorjelih objekata 7 su barokne palače, a na području neposredne okolice Starog grada od Boninova do hotela Exsecelsior, od 317 evidentiranih spomenika kulture oštećen je 251 objekt te mnogobrojni stambeni objekti dok je potpuno izgorjela zgrada Inter-univerzitetskog centra za poslijediplomski studij, gornji katovi hotela Imperijal, a na širem gradskom području došlo je do znatnijih oštećenja stambenih, poslovnih i gospodarskih objekata.

3.2. Županijski sud u Dubrovniku donio je 8. rujna 2000. presudu (po optužnici Županijskog državnog odvjetništva u Dubrovniku od 11. srpnja 2000.), kojom je B.Lj. proglasio krivim zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZRH, izrekavši mu kaznu zatvora u trajanju od 14 godina, koja je potvrđena Presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 20. ožujka 2001.

Osuđen je što je od početka siječnja 1992. do konca svibnja 1992. godine, u Bileći, kao zapovjednik osiguranja Sabirnog centra-logora, u koji su dovođeni zarobljenici, od kojih najmanje 120 s dubrovačkog područja, i u kojem logoru se postupalo suprotno odredbama međunarodnog prava, sam sudjelovao i odobravao da se zarobljenici svakodnevno tuku, psihički maltretiraju tako da jezicima brišu podove, ližu čizme stražara, nije osigurao higijenske uvjete niti liječničku pomoć, ne dozvolivši međunarodnim organizacijama da popišu sve zatočenike, uslijed čega je većina zatočenika doživjela psihofizičke traume i trajne povrede fizičkog i psihičkog zdravlja.

3.3. Županijski sud u Splitu donio je 17. studenog 2014. presudu (po optužnici Županijskog državnog odvjetništva od 2. siječnja 2008.) kojom je M.G. proglasio krivim

zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH, koja je potvrđena presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 18. veljače 2015., koji je preinačio odluku o kazni, izrekavši mu 5 godina zatvora.

Proglašen je krivim što je u drugoj polovici listopada 1991. godine u Slanome, zaseok Grgurići, nakon što je JNA okupirala cijeli jug Republike Hrvatske, od Debelog Brijega do Bistrine, u cilju ostvarenja ideje o stvaranju tzv. "Velike Srbije", suprotno odredbama međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, kao pripadnik I. voda, I. pješadijske čete JNA, i vođa s još dvojicom nepoznatih vojnika ove čete, iz zaseoka Grgurići u Slanome oduzeo više stvari iz kuće V.S., nakon toga kuću zapalio, zapalivši i obiteljsku kuću i restoran vlasnika V.M i potkrovlje kuće I.M., tako što ih je polio zapaljivom tekućinom te podmetanjem vatre izazvao požare, uslijed čega je nastupila šteta u iznosu od najmanje 600.000,00 kuna.

B) POSTUPCI ZBOG RATNIH ZLOČINA POČINJENIH U DUBROVNIKU I NJEGOVOJ ŠIREM PODRUČJU PRED MEĐUNARODNIM KAZNENIM TRIBUNALOM ZA BIVŠU JUGOSLAVIJU U DEN HAAG-U

1. Presuda MKSJ po optužnici Ureda tužiteljstva MKSJ-a od 27. veljače 2001. (izmijenjena 27. kolovoza 2003.) protiv MIODRAGA JOKIĆA - predmet "Dubrovnik"

Optuženik je 27. kolovoza 2003. pred Raspravnim vijećem priznao krivnju po svim točkama optužnice te je 18. ožujka 2004. proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 7 godina.

Osuđen je zbog toga što su 6. prosinca 1991. snage JNA pod zapovijedanjem PAVLA STRUGARA, uključujući snage pod zapovijedanjem Miodraga Jokića kao Komandanta 9. vojnopomorskog sektora (VPS) Jugoslavenske ratne mornarice protupravno granatirale dijelove dubrovačkog Starog grada, a on nije poduzeo nužne i razumne mjere da to spriječi, umanjiti u dovoljnoj mjeri ili zaustavi i na koncu kazni podčinjene. Zbog tog protupravnog granatiranja život su izgubila dvojica civila, trojica civila su ranjena, svi unutar dubrovačkog Starog grada. Osim toga, proglašen je krivim što su tog dana snage JNA pod zapovijedanjem Pavla Strugara, uključujući i snage pod zapovijedanjem Miodraga Jokića, protupravno granatirale dijelove dubrovačkog Starog grada, potpuno uništivši šest zgrada u Starom gradu: Palaču-Od Sigurate 1 (festivalaska palača), Palaču-Od Sigurate 2, Palaču Martinušić-Sv. Josipa 1, Palaču-Od Puča 11, Palaču-Od Puča 16, Palaču Sorkočević-Miha Pracata 6, a okrivljenik je bio svjestan uništavanja i nanošenja štete objektima namijenjenima religiji, dobrotvornim svrhama, obrazovanju, umjetnosti, te da su oštećeni povijesni spomenici i svjestan statusa dubrovačkog Starog grada koji je kao cjelina pod zaštitom UNESCO-a kao dijela svjetske kulturne baštine i da je više zgrada u dubrovačkom Starom gradu bilo obilježeno simbolima propisanim Haškom konvencijom o zaštiti kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba iz 1954. godine.

2. Presuda MKSJ po optužnici Ureda tužiteljstva MKSJ-a od 27. veljače 2001. (izmijenjena 10. prosinca 2003.) protiv PAVLA STRUGARA - predmet "Dubrovnik"

Raspravno vijeće prvostupanjskom presudom od 31. siječnja 2005. proglasilo ga je krivim i osudilo na kaznu zatvora u trajanju od 8 godina, dok mu je presudom Žalbenog vijeća MKSJ od 17. srpnja 2008. preinačena kazna zatvora na 7,5 godina zatvora.

Osuđen je zbog toga što su snage JNA pod njegovim zapovijedanjem kao komandanta 2. operativne grupe JNA, oformljene radi vođenja dubrovačke kampanje, uključujući snage pod zapovijedanjem Miodraga Jokića i Vladimira Kovačevića, vršile napade na dubrovačku regiju iz Crne Gore, Bosne i Hercegovine i s mora. Snage kojima su zapovijedali bile su sastavljene od redovnih kopnenih i mornaričkih jedinica JNA, jedinica Teritorijalne obrane Crne Gore i Bosne i Hercegovine, paravojnih jedinica, jedinica policije i specijalne policije koje su bile podčinjene JNA, a napadu s kopna prethodila je pomorska blokada Jugoslavenske ratne mornarice, napad je bio popraćen granatiranjem cesta i elektroinstalacija iz zraka. Pavle Strugar je proglašen krivim što je 6. prosinca 1991., djelujući pojedinačno ili u dogovoru s drugima, naredio ili na drugi način pomogao i podržao protupravno granatiranje dubrovačkog Starog grada iz artiljerijskog oružja i minobacača koje su činile snage pod njegovim zapovijedanjem, uključujući snage pod zapovijedanjem Vladimira Kovačevića, izravno podčinjene 9. VPS-u pod zapovijedanjem Miodraga Jokića.

Zbog tog protupravnog granatiranja život su izgubila dvojica civila, troje civila je teško ranjeno, svi unutar dubrovačkog Starog grada. Granatiranja dubrovačkog Starog grada počinili su vojnici JNA koji su kontrolirali uzvišenja istočno i sjeverno od Dubrovnika. Osim toga, snage JNA pod zapovijedanjem Pavla Strugara, uključujući i snage pod zapovijedanjem Miodraga Jokića, protupravno su granatirale dijelove dubrovačkog Starog grada, potpuno uništivši šest zgrada u Starom gradu: Palaču-Od Sigurate 1(festivalska palača), Palaču-Od Sigurate 2, Palaču Martinušić-Sv. Josipa 1, Palaču-Od Puča 11, Palaču-Od Puča 16, Palaču Sorkočević-Miha Pracata 6, a okrivljenik je bio svjestan uništavanja i nanošenja štete objektima namijenjenima religiji, dobrotvornim svrhama, obrazovanju, umjetnosti, svjestan da su uništeni povijesni spomenici i svjestan statusa dubrovačkog Starog grada koji je kao cjelina pod zaštitom UNESCO-a kao dijela svjetske kulturne baštine i da je više zgrada u dubrovačkom Starom gradu bilo obilježeno simbolima propisanim Haškom konvencijom o zaštiti kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba iz 1954. godine.

3. Optužnica Ureda tužiteljstva MKSJ-a od 27. rujna 2001. (izmijenjena 23. listopada 2002.) protiv SLOBODANA MILOŠEVIĆA

Optužnicom mu se, između ostalog, stavljalno na teret da je od 1. listopada 1991. do 7. prosinca 1991. djelujući sam ili u dogovoru s drugim sudionicima udruženog zločinačkog poduhvata, planirao, poticao, naredio, počinio ili na drugi način pomagao i podržavao planiranje, pripremu ili izvršenje vojne kampanje usmjerene na grad Dubrovnik i njegovu okolicu radi prisilnog uklanjanja ne-srpskog stanovništva. U tom razdoblju snage sastavljene od kopnenih, pomorskih jedinica JNA te dobrovoljačkih jedinica Srbije i Crne Gore podređenih JNA pod efektivnom kontrolom Slobodana Miloševića pokrenule su vojni napad velikih razmjera na obalni dio Hrvatske u cilju njegova pripajanja Crnoj Gori. Tijekom granatiranja širih razmjera smrtno su stradala 43 civila, a brojni su ranjeni. Osim toga, teretilo ga se da je u tom razdoblju, sam ili u dogovoru s drugim sudionicima zajedničkog zločinačkog poduhvata, planirao, poticao, naredio, počinio ili na drugi način pomagao i podržavao planiranje, pripremu i izvršenje bezobzirnog razaranja i namjernog nanošenje štete te pljačku javne i privatne imovine, stambenih, vjerskih, kulturnih, povijesnih objekata bez opravdanja vojnom nuždom. Otprilike 1000 granata palo je na područje Starog grada koje je u cijelosti pod zaštitom UNESCO-a i propisno obilježeno simbolima kako nalaže Haška konvencija o zaštiti kulturnih dobara iz 1954.

Optužnicom mu se stavljalno na teret i da su tijekom granatiranja Dubrovnika od 8. do 13. studenog 1991. oštećene zgrade u Starome gradu te hoteli i civilni objekti u kojima se

nalazilo civilno stanovništvo i izbjeglice te da je tijekom garantiranja grada Dubrovnika 6. prosinca 1991. najmanje 6 zgrada potpuno uništeno dok su stotine oštećene posebice na području Lapada i Babinog Kuka. Nadalje, u listopadu 1991. godine srpske snage su uspostavile kontrolu nad Konavlima, Župom Dubrovačkom i primorjem u blizini Dubrovnika, a u danima nakon zauzimanja, od 2. do 24. listopada 1991., izvršena je sistematična pljačka javne i privatne imovine u cijeloj dubrovačkoj okolici.

Optuženik je umro u pritvoru u Scheveningen-u 11. ožujka 2006.

C) KAZNENI POSTUPAK TUŽILAŠTVA ZA RATNE ZLOČINE REPUBLIKE SRBIJE

Ured tužiteljstva MKSJ podigao je 27. veljače 2001. optužnicu protiv VLADIMIRA KOVAČEVIĆA - predmet "Dubrovnik". (izmijenjena optužnica od 17. listopada 2003.)

Ovaj predmet proslijeđen je 20. siječnja 2005. sukladno pravilu 11*bis* Pravilnika o postupku i dokazima MKSJ na postupanje Tužilaštvu za ratne zločine Republike Srbije koje je protiv njega 26. srpnja 2007. podiglo optužnicu zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 142. stavak 2. KZ SRJ. Međutim, postupak protiv njega u Republici Srbiji obustavljen je zbog postojanja okolnosti koje privremeno sprečavaju kazneni postupak.

Optužnicom Tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije stavljalo mu se na teret da je 6. prosinca 1991., na području Dubrovnika, kao zapovjednik 3. bataljona 472. motorizirane (trebinjske) brigade JNA, u činu kapetana I klase, direktno podčinjen komandi 9. Vojno-pomorskog sektora pod zapovijedanjem admirala Miodraga Jokića, u okviru 2. operativne grupe JNA, pod zapovijedanjem generala Pavla Strugara (protiv kojih je vođen postupak pred Međunarodnim kaznenim tribunalom za bivšu Jugoslaviju u Den Haag-u), naredio podčinjenim pripadnicima jedinica da sa uzvišenja sjeverno i istočno od Dubrovnika, sa Žarkovice i drugih lokacija, izvrše napad na naselje-dubrovački Stari grad, granatiranjem iz artiljerijskog oružja i minobacača bez izbora cilja, kojim se pogađa civilno stanovništvo koje ne sudjeluje neposredno u neprijateljstvima i objekti posebno zaštićeni međunarodnim pravom, odnosno povijesni spomenici i spomenici arhitekture koji predstavljaju kulturno nasljeđe i koji su kao cjelina pod zaštitom UNESCO-a od 1979. godine kao dio svjetske kulturne baštine, pri čemu je niz zgrada u Starom gradu i kula na gradskim zidinama bio propisno obilježen simbolima prema kojima postoji obaveza poštivanja i uzdržavanja od neprijateljskog djelovanja. Naređenja su pripadnici jedinica pod njegovim zapovijedanjem izvršili, ispalivši više stotina projektila na dubrovački Stari grad, a u čemu je i sam sudjelovao ispalivši više projektila. Tom prilikom su od posljedica protupravnog granatiranja, unutar Starog grada, 2 civila izgubila život, a 3 su ranjena, dok je potpuno razoreno i izgorjelo šest zgrada i to: Palača-Od Sigurate 1(festivalska palača), Palača-Od Sigurate 2, Palača Martinušić-Sv.Josipa 1, Palača-Od Puča 11, Palača-Od Puča 16 i Palača Sorkočević-Miha Pracata 6, a 46 zgrada i objekata je oštećeno.